

## Korte introductie tot het natuurrecht

### Definitie:

A rule or body of rules of conduct based upon the instinctive sense of justice and of right and wrong, which is inherent in human nature and discoverable by reason alone, and essential to or binding upon human society.

### Korte beschrijving 1:

De idee dat bepaalde rechten voor iedereen, ongeacht plaats of tijd gelden omdat ze door de 'natuur' zijn gegeven. Onderscheiden van positief recht, dat door nationale wetgevers wordt gemaakt en uitgevoerd. Griekse filosofen uit de 5e en 4e eeuw v.C. maakten een onderscheid tussen physis (natuurrecht) en nomos (door mensen gemaakt recht). Socrates, Plato en Aristoteles beweerden dat het mogelijk moest zijn onveranderlijke rechtsregels te onderscheiden. In de middeleeuwen werd het natuurrecht afgeleid uit de Bijbel. Goddelijk recht, natuurrecht en positief recht mochten nooit met elkaar in strijd zijn. Hugo de Groot (1583-1645) maakte de morele standaard los van God of kerk, en stelde dat er onveranderlijke minimumvereisten waren voor een stabiele samenleving. Dit is de oorsprong van de idee van een sociaal contract, dat in de 17e en 18e eeuw werd uitgewerkt. Met de Amerikaanse Onafhankelijkheidsverklaring van 1776 kreeg het natuurrecht het karakter van de formulering van grondrechten die te allen tijde voor individuen zouden gelden. In onze eeuw nam de belangstelling voor onveranderlijke rechtsregels af, door de invloed van rechtspositivisme en pragmatisme: steeds meer wordt aanvaard dat geen enkel recht door de 'natuur' is gegeven, maar dat rechten door mensen zijn bedacht en ingevoerd.

### Korte beschrijving 2:

Verzamelaam voor een aantal zeer uiteenlopende concepties, die echter alle dit gemeen hebben dat zij binnen of boven het naar tijd en plaats verschillende, door de wetgever opgelegde, onvolmaakte positieve recht nog een ander, naar tijd en plaats niet variërend, niet uit het bevel van de wetgever voortvloeiend, en beter of hoger recht onderstellen. Het natuurrecht is bovenal een poging om, buiten en boven het onbevredigende positieve recht, het richtsnoer bij uitstek te vinden en de leidraad die nooit teleurstelt. Volgens sommigen kan men tot kennis van het natuurrecht komen door waarneming van zekere gedragswetmatigheden in de natuur buiten ons – 'Natuurrecht is wat de natuur alle wezens heeft bijgebracht' – volgens anderen: door bezinning op de goddelijke openbaring en haar interpretatie door de kerk, volgens weer anderen: door met onze innerlijke, redelijke natuur te rade te gaan. De 19de eeuw keerde zich tegen het natuurrecht in welke vorm ook, vnl. onder de overweging, dat het recht, telkens voortvloeiend uit naar tijd en plaats verschillende verhoudingen, naar zijn aard verschillend móét zijn (Savigny), en dat het dus geen zin heeft daarbinnen of daarboven een van tijd en plaats onafhankelijk natuurrecht te postuleren (Historische school). Ook de geringere betekenis, toegekend aan de openbaring en aan de rede, heeft tot afwijzing van het natuurrecht geleid. Het begin van de 20ste eeuw geeft wederom een opleving van natuurrechtelijke gedachten te zien.

## **Stromingen binnen de natuurrechtelijke traditie:**

De korte beschrijving 2 hierboven noemt de drie natuurrechtelijke stromingen, te weten:

### **1. de metafysische stroming:**

Gebaseerd op de kosmologische visie van de Antieke Wereld (vooral Griekenland: Plato, Aristoteles): de bron van het natuurrecht ligt in de metafysische wereld, de wereld van de ideeën.

### **2. de theologische stroming:**

Gebaseerd op het Christelijk openbaringsdenken van de vroege en hoge Middeleeuwen (Augustinus, maar vooral Thomas Aquino): God is de bron van het natuurrecht.

### **3. de rationele stroming:**

Gebaseerd op de visie van de zuivere rede alléén, zoals ontwikkeld tijdens de Renaissance en de Verlichting: de bron van het natuurrecht ligt in de mens zelf.

De metafysische stroming is de enige natuurrechtelijke stroming, die volledige objectiviteit en rechtvaardigheid kan garanderen. De metafysische wereld, en dus de bron van de natuurrechtelijke normen, ligt buiten de mens en zelfs buiten de goden, want ook die zijn aan de natuurrechtelijke normen onderworpen! Deze stroming is met betrekking tot alle aspecten volstrekt neutraal, en derhalve vrij van elke invloed (inclusief de politieke en de religieuze). Dit resulteert in (objectieve) rechtvaardigheid.

Het woord 'natuur' in 'natuurrecht' verwijst niet naar de fysieke natuur (planten, dieren, mensen), maar naar het gegeven dat de mens een natuurlijk vermogen heeft de hogere normen te kennen (of beter: met behulp van zijn verstand te vinden). Vandaar dat van de natuurrechtelijke normen gezegd wordt dat ze zelf-evident zijn. Het natuurrecht vormt de objectieve kennis van goed en kwaad die in de individuele mens aanwezig is: dit vormt het geweten. Het geweten is derhalve het contactpunt tussen de fysieke en de metafysische wereld. Middels het verstand krijgt men toegang tot het geweten, en dus tot de objectieve normen.

Elk mens heeft een geweten, en hoewel iemand niet naar zijn geweten luisteren kan, is de uitdrukking 'hij heeft geen geweten' innerlijk tegenstrijdig. Het niet hebben van een geweten betekent namelijk het ontkennen van het menszijn.

Het woord 'positief' in de uitdrukking 'positief recht' heeft niet de gewone betekenis van 'goed' (als in 'een positief resultaat'). Het is afgeleid van Latijns 'ponere', dat onder andere de betekenis heeft van 'neerleggen, optekenen'. Het woord 'positief' moet hier dus verstaan worden als 'door de mens neergelegd (=gemaakt)' recht. En dat kan alleen maar de wet zijn.

## **Natuurrecht versus positief of wettenrecht**

### ***Globale kenmerken van het natuurrecht***

– Het natuurrecht is van bovenmenselijke (maar niet van goddelijke) oorsprong. Het is

gegeven recht dat uit absolute, objectieve normen bestaat. Door zijn bovenmenselijke oorsprong is het niet alleen universeel en eeuwig (=onveranderlijk) recht, maar tevens rechtvaardig recht, dat orde schept.

- Het ziet de mens als subject (=persoon) en gaat uit van een optimistisch mensbeeld (de mens neigt naar het goede). Het is mensvriendelijk recht dat de mens als een volwaardig, volwassen en verantwoordelijk individu erkend, dat zeer goed in staat is om zelf(standig) keuzes te maken: de mens hoeft door niemand geleid te worden.
- Voor het natuurrecht is het menselijk verstand bepalend. Dat verstand (de rede) stelt de mens in staat om de natuurrechtelijke normen te vinden en verstandig te handelen, wat tot orde en rechtvaardigheid leidt. Verstand = Orde.
- Het is het recht van de vrijheid en behoort tot de democratie en de rechtsstaat, en is derhalve het recht van de burger (macht ligt bij de burgers).

*Lijnrecht tegenover het natuurrecht staat het positief recht, dat aan het natuurrecht ondergeschikt is.*

#### ***Globale kenmerken van het positief recht:***

- Het positief recht is van menselijke oorsprong. Het is gemaakt recht (wet) dat uit relatieve, subjectieve normen bestaat. Door zijn menselijke oorsprong is het niet alleen lokaal en tijdelijk (=veranderlijk) recht, maar tevens onrechtvaardig recht, dat chaos schept.
- Het ziet de mens als object (=zaak) en gaat uit van een pessimistisch mensbeeld (de mens neigt naar het slechte). Het is mensvijandig recht dat de mens als een onvolwaardig, onvolwassen en overantwoordelijk individu beschouwt, dat niet in staat is om zelf(standig) keuzes te maken: de mens moet (door een elite) geleid worden.
- Voor het positief recht is de menselijke wil van de meerdere bepalend. Die wil is echter aan géén hogere norm gebonden (*men kan dus van alles willen!*), wat tot chaos en onrechtvaardigheid leidt. Wil(lekeur) = chaos.
- Het is het recht van de onderdrukking en behoort tot de dictatuur en de wetsstaat, en is derhalve het recht van een elite (macht ligt bij de politiek).

*Opm: hoewel de zogenaamde mensenrechten op het natuurrecht gebaseerd zijn, hebben ze in feite niets met de natuurlijke rechten te maken. Mensenrechten zijn niets anders dan een bijzondere soort van positief recht, en daarom eerder een verkrachting van het natuurrecht. Mensenrechten zijn uitgevonden door de bemoeizieke socialisten van de Verenigde Naties, om te dienen als instrument bij hun streven naar het vormen van de maatschappij (beter: de hele wereld) naar hun eigen ziekelijke ideeën en inzichten. Omdat de mensenrechten onnatuurlijk zijn (het zijn slechts subjectieve normen), worden ze veelal (en terecht) niet door de mensen geaccepteerd. Hierdoor moesten ze wel worden tot wat ze nu zijn: kwaadaardige instrumenten ter onderdrukking van het individu. Dit heeft uiteindelijk geleid tot de*

*huidige totalitaire politiestaten in de VS en Europa (de EUSSR in Brussel!), die het natuurrecht (het recht van de Vrijheid) natuurlijk volstrekt afwijzen.*

Op grond van het bovenstaande is het gemakkelijk vast te stellen wie, welke groeperingen, de invoering van het natuurrecht afwijzen en tegenhouden, namelijk al diegenen die in een machtspositie verkeren: de politiek, de magistratuur en de advocatuur. Die afwijzing be- gronden ze met een veelvoud van onzinnige argumenten, maar de werkelijke reden is dat het natuurrecht hen van alle niet-legitieme macht (en dus ook van onrechtmatige inkomsten) be- roven zou. Echter, de keuze tussen het natuurrecht en het positief recht is in feite een keu- ze tussen vrijheid, recht en rechtvaardigheid aan de ene kant, en onderdrukking, wet en on- rechtvaardigheid aan de andere!!! En die keuze kan en mag alleen de burger maken.

*Opm: boven is betoogt dat het natuurrechtelijk systeem tot de democratie behoort, en het positiefrechtelijk systeem tot de dictatuur. De combinatie natuurrecht-dictatuur is volstrekt onmogelijk, en de combinatie positief recht-democratie is een farce. Op dit moment is er geen enkele staat die zijn juridisch systeem op het natuurrecht baseert, maar is elk juridisch systeem zuiver positiefrechtelijk van aard. Hieruit vloeit auto- matisch voort dat geen enkele staat democratisch is, ondanks de holle beweringen van politiciers die niets anders doen dan de mensen zand in de ogen strooien! Die staten die zich zo graag democratisch noemen (vooral de westerse) zijn in werkelijk- heid dictaturen in de vorm van een particratie (de macht ligt niet bij de burgers, maar bij een klein aantal politieke partijen; de particratie is een moderne vorm van de oli- garchie). De burgers van zulke staten worden opzettelijk bedrogen door arrogante politiciers (vaak technocraten) die slechts uit zijn op macht en geld.*

### **Primaire en secundaire natuurlijke rechten**

Er is zijn principe slechts drie natuurlijke rechten, te weten: Leven, Vrijheid en Eigendom (Life, Liberty and Property), die in het algemeen als de 'klassieke natuurlijke rechten' wor- den aangeduid. Dit is niet geheel juist, want ze vormen namelijk de (drie) 'primaire rechten', waarvan alle andere natuurlijke rechten worden afgeleid (deductie); de afgeleide rechten he- ten dan de 'secundaire rechten'.

*Voorbeelden: het secundaire recht op vrije meningsuiting is afgeleid van het primaire natuurlijk recht op Vrijheid. Het secundaire recht op zelfverdediging is een deductie van het primaire recht op Leven.*

De secundaire rechten (of alle handelingen die daaronder verricht worden) mogen nóóit in strijd zijn met de primaire rechten. Secundaire rechten bezitten dus ten opzichte van de pri- maire rechten een relatief karakter.

Hoewel de primaire natuurlijke rechten absolute normen zijn, worden ook zij gerelativeerd omdat de vrijheid van de één eindigt waar de vrijheid van de ander begint. Dit werd reeds neergelegd in art. 4 van de Déclaration des Droits de l'Homme et du Citoyen uit 1789:

**IV** La liberté consiste à pouvoir faire tout ce qui ne nuit pas à autrui: ainsi, l'exercice des droits naturels de chaque homme n'a de bornes que celles qui assurent aux autres

membres de la société la jouissance de ces mêmes droits.

*Vertaling:*

**IV** De vrijheid bestaat daaruit, alles te kunnen doen wat een ander niet schaadt: zo heeft de uitoefening van de natuurlijke rechten van ieder mens alleen deze grenzen die aan de andere leden van de maatschappij het genot verzekeren van dezelfde rechten.

In 1946 wordt dit principe geïllustreerd door Pierre Louys in zijn boek “Les aventures du Roi Pausole”:

A force de simplifier le Livre des Coutumes laissé par ses ancêtres, Pausole était arrivé à édicter un code qui tenait en deux articles et qui avait au moins le privilège de parler aux oreilles du peuple. Le voici dans son entier:

### **Code de Tryphème**

- I.** Ne nuis pas à ton voisin.
- II.** Ceci bien compromis, fais ce qu’il te plaît.

*Vertaling:*

Door het door zijn voorouders nagelaten Boek der Gewoonten sterk te vereenvoudigen, was Pausole ertoe gekomen om een wetboek uit te vaardigen dat uit twee artikelen bestond en dat tenminste het voorrecht had tot de oren van het volk te spreken. Zie het hier in zijn geheel:

### **Wetboek van Tryphème**

- I.** Breng geen nadeel toe aan je buurman.
- II.** Dit goed begrepende hebben, doe wat je wilt.

De handelingsverantwoordelijkheid ligt dus volkomen bij het individu alleen. De overheid heeft slechts de taak toe te zien op de handhaving van de natuurlijke rechten van elk individu, en mag deze op geen enkele manier beperken of begrenzen.

*Opm. de uitdrukkingen (on)rechtmatig en (il)legitiem hebben altijd betrekking op het natuurrecht, de uitdrukkingen (on)wetmatig en (il)legaal altijd op het positief recht (wettenrecht). Omdat het natuurrecht het hogere recht is, bepaalt dit recht de geldigheid van een bepaalde door de mens gemaakte wet, volgens de onderstaande logica:*

<i><b>natuur- recht</b></i>	<i><b>wetten- recht</b></i>	
– <i>legitiem</i>	+ <i>legaal</i>	= <i>geldig</i>
– <i>legitiem</i>	+ <i>niet legaal</i>	= <i>geldig</i>
– <i>niet legitiem</i>	+ <i>legaal</i>	= <i>niet geldig</i>
– <i>niet legitiem</i>	+ <i>niet legaal</i>	= <i>niet geldig</i>

*Zo bezit bijv. een wet die wel legaal is, maar die (inhoudelijk) onrechtmatig is, géén*

*geldigheid. Men dient zich echter te realiseren dat rechtmatigheid los staat van rechtvaardigheid. Een wet die in het algemeen rechtmatig (en dus geldig) is, kan in individuele gevallen toch onrechtvaardigheid veroorzaken. Onder het positief of wettenrecht is hier niets aan te doen, want 'De wet is de wet'. Maar onder het natuurrecht is de wet altijd een relatieve norm, en zal rechtvaardigheid altijd over de wet prevaleren.*

## Literatuur

*De hieronder genoemde werken, met uitzondering van de laatste vier, zijn van de hand van Frank van Dun, hoogleraar natuurrecht aan de universiteiten van Maastricht en Gent.*

- **Rechtsfilosofie: Een inleiding**  
<<http://allserv.ugent.be/~frvandun/Texts/Articles/Inleiding%20Rechtsfilosofie.htm>>
- **Natural Law and Natural Rights**  
<<http://allserv.ugent.be/~frvandun/Texts/Logica/NaturalLaw.htm>>
- **Mensenrechten versus natuurlijke rechten**  
<<http://allserv.ugent.be/~frvandun/Texts/Articles/Mensenrechten.html>>
- **De utopie van de mensenrechten**  
<<http://allserv.ugent.be/~frvandun/Texts/Logica/NaturalLaw.htm>>
- **Concept van Europese Unie uitgedacht door de Nazi's** (Arthur Poortman, 1998)  
<<http://www.stelling.nl/kleintje/323/Nazis.htm>>
- **Political Correctness: The Scourge of Our Times** (Blazquez & Sutton)  
<<http://www.newsmax.com/archives/articles/2002/4/4/121115.shtml>>
- **Natural Law** (Lysander Spooner, 1882)  
<<http://www.jim.com/>>
- **The Law** (Frederick Bastiat, 1850)  
<<http://www.jim.com/>>

---

Robert de Limburgh

*Legal Councillor voor Clannasaor,  
het Schotse Instituut voor beleid en  
beleidsontwikkeling ten behoeve  
van een vrij, onafhankelijk en  
democratisch Schotland*

6 February, 2004